

GEMEENTE HILVERSUM
POSTBUS 9900
1201 GM HILVERSUM

BEZOEKADRES:
RAADHUIS
DUDOKPARK 1
TELEFOONNUMMER: 14 035
WWW.HILVERSUM.NL

Aan de gemeenteraad
Cc College van B&W
Cc Pers

DATUM 24 juni 2021
ZAAKNUMMER 769171
BEHANDELD DOOR J.C. Volkers
TELEFOON (035) 629 2481
UW KENMERK
BIJLAGEN -
BETREFT Reactie op initiatiefvoorstel "Stimuleer Binnenstedelijke Biodiversiteit"

Geachte raads- en commissieleden,

Naar aanleiding van het ingediende initiatiefvoorstel "Stimuleer Binnenstedelijke Biodiversiteit" van D66 en het verzoek daarop te reageren hebben wij het voorstel besproken in de collegevergadering van 8 juni 2021. In deze collegebrief leest u de reactie van het college op de voorgestelde besluiten zoals opgenomen in het initiatiefvoorstel binnenstedelijke biodiversiteit.

Inleiding

Het college onderschrijft het belang van biodiversiteit voor Hilversum zoals beschreven in het Initiatiefvoorstel "Stimuleer Binnenstedelijke Biodiversiteit". Biodiversiteit binnen en buiten de bebouwde kom moet ten minste behouden blijven en waar mogelijk worden versterkt en krijgt daarom een prominente plek in het reeds aangekondigde Programma Groen.

Met de recente aanpassing van het maaibeheer van 30 Ha bermen en plantsoenen ten gunste van het leefgebied van wilde bijen, vlinders en andere insecten, neemt het college een eerste belangrijke stap in de versterking van de binnenstedelijke biodiversiteit.

Het college onderschrijft de geformuleerde probleemstelling in het initiatiefvoorstel; het geeft de urgentie van het onderwerp aan. Het betrekken van de inwoners van Hilversum bij groen en biodiversiteit wordt één van de kernonderwerpen in het toekomstige programma Groen.

Tot slot zet het college graag een in het initiatiefvoorstel verkeerde interpretatie recht: in de laatste alinea van het voorstel wordt verwezen naar een kaart in het Groenbeleidsplan (kaart 24) als ware dit een weergave van versteende tuinen in Hilversum. De kaart geeft de totale oppervlakte aan tuinen in Hilversum aan en niet de versteende tuinen.

Operatie Steenbreek

Het vergroenen van tuinen is een optie waarin veel winst te behalen valt voor de biodiversiteit.

De gemeente Hilversum neemt deel aan het op 3 juni geopende klimaatplein bij Intratuin. Het klimaatplein is een samenwerkingsproject tussen Waternet, Hilversum en Intratuin.

Het doel hiervan is om klanten persoonlijk advies te kunnen geven over hoe zij hun tuin watervriendelijker, meer klimaatadaptief en meer biodivers kunnen inrichten. In lijn met de communicatie rondom bodemlood zal vooral worden toegespijst op ingrepen die op een veilige manier kunnen. Het plein heeft vier thema's:

- 1) Water in de tuin,
- 2) Groene daken,
- 3) Tegels eruit! Wat erin?
- 4) De Levende Tuin.

Het klimaatplein blijft 2 jaar staan.

Achter de schermen wordt gewerkt aan een webpagina over duurzaamheid in Hilversum. Biodiversiteit is een van de pijlers van die webpagina. Doel van de webpagina is om inwoners van informatie te voorzien over verduurzaming, klimaatadaptatie en biodiversiteit. De informatie over geveltuintjes en het beplanten van boomspiegels is vorig jaar geactualiseerd en zal ook worden gekoppeld aan de duurzaamheidspagina om naast de gebruikelijke communicatiekanalen meer bereik te krijgen.

Verticaal groen, het vergroenen van gevels met klimplanten of gebouwde groene constructies, is een van de maatregelen die past binnen natuurinclusief bouwen. Momenteel wordt onderzocht of en hoe de duurzaamheidslening van de gemeente Hilversum kan worden uitgebreid met natuurinclusief bouwen.

Ten aanzien van Steenbreek en particuliere tuinen bent u reeds op de hoogte gebracht van de kwestie rondom het bodemlood. Bij nieuwe ontwikkelingen zal het college u daarover informeren.

(voor meer informatie over het bodemlood specifiek zie ook:

https://www.hilversum.nl/Home/Inwoner/Bouwen_en_wonen/Bodeminformatie/Lood_in_de_bodem)

Het maximaliseren van verhardingen in bestemmingsplannen is een onderwerp dat moet worden beschouwd bij het opstellen van het omgevingsplan. Een dergelijke regel in een bestemmingsplan betekent meer vergunningaanvragen en met name meer handhaving. Dit vergt uitbreiding van gemeentelijke capaciteit en heeft dus financiële consequenties.

Het verminderen van de oppervlakte aan verharding in de openbare ruimte gebeurt momenteel vooral in herinrichtingsprojecten. Een inventarisatie van plekken waar tegels verwijderd kunnen worden, is een goed idee. Het is echter ook een arbeidsintensieve operatie met een mogelijk effect voor de beheerkosten. Per plek zal moeten worden bepaald of vergroening daadwerkelijk mogelijk is en hoe de plek kan worden ingevuld en beheerd. Dat laatste zo veel mogelijk met en door betrokken inwoners. In het Programma Groen zal dit verder worden uitgewerkt. In de tussentijd worden initiatieven door inwoners gefaciliteerd.

Ten aanzien van operatie Steenbreek gaat het college naast de bovengenoemde lopende acties het volgende doen.

- Het maximaliseren van verhardingen agenderen in het omgevingsplan.
- Een inventarisatie van overbodige verharding in de openbare ruimte verder uitwerken in het Programma Groen.

Dieren

Binnenkort zal op de gemeentewebsite per wijk informatie beschikbaar zijn over de daar voorkomende diersoorten en dingen die inwoners kunnen doen om die dieren te helpen.

Het maken van betere verbindingen voor dieren en de verspreiding van inheemse planten is een van de belangrijkste randvoorwaarden voor het vergroten van de biodiversiteit. De egelsnelwegen zijn daar een mooi voorbeeld van. Het in beeld brengen van mogelijke verbindingen, maar ook de knelpunten, wordt behandeld in het Programma Groen. Dat is ook de context waarbinnen het college de egelsnelwegen wil behandelen. Gemeentelijke afrasteringen zullen we in elk geval al kritisch gaan bekijken op de toegankelijkheid voor kleine zoogdieren in relatie tot de plek in de gemeente. Bij drukke wegen is het immers beter om deze dieren tegen te houden of een veilige oversteek te verzorgen.

Voor wat betreft insecten is de eerste stap gezet met het maaibeheer.

Bij de eerder genoemde wijkinformatie over dieren zal ook informatie staan over inheemse beplanting die geschikt is voor particuliere tuinen.

In het kader van de beheersing van de eikenprocessierups zijn zakjes inheemse bollen verspreid onder adressen aan overlast gevende eikenlanen waar te weinig openbaar groen aanwezig is om de natuurlijke vijanden van de rups te faciliteren. Particuliere tuinen zijn hier onderdeel van de beheersing van de eikenprocessierups. Daarnaast zijn er ook nog enkele kleine initiatieven (bloemenmengsel inzaaien) gefaciliteerd binnen de participatie van beheer en herinrichtingsprojecten. Het gratis beschikbaar stellen van bloemenzaad als algemene maatregel kan niet uit de gemeentelijke exploitatie worden bekostigd. Op dit moment wordt met een leverancier gesproken over de samenstelling van een mix van inheemse zaden die is gebaseerd op de natuurlijke vegetatie in Hilversum. Deze zadenmix is onder meer te gebruiken voor plekken waar extra inzaaien vanuit het maaibeheer wordt aanbevolen en voor het stimuleren van het inzaaien van particuliere tuinen. De mix is een van de middelen om de natuurlijke verbindingen binnen de stad te versterken en zal daarom in het Programma Groen verder worden uitgewerkt.

Ten aanzien van dieren gaat het college naast de bovengenoemde lopende acties het volgende doen.

- Het in beeld brengen van mogelijke verbindingen, maar ook de knelpunten in routes voor dieren in het Programma Groen.
- Inheemse zadenmix als middel om natuurlijke verbindingen binnen de stad te versterken en de financiële aspecten daarvan uitwerken in het Programma Groen.

Bladeren

Sinds 2019 is de gemeente bezig met het uitwerken en doorontwikkelen van het zogenaamde duurzaamheidsbestek voor onze groenaannemer SBS. Eén van de behaalde doelen is het inmiddels vrijwel geheel ombouwen van benzine bladblazers naar elektrische blazers. Er zijn nog enkele benzineblazers in gebruik voor het geval het met elektrische niet lukt. Het afgelopen jaar is er ook meer aandacht geweest in de communicatie voor het laten liggen van blad door de bewoners.

Daarnaast is in het bestek ook al bekeken waar meer blad kan blijven liggen zonder dat dat door bijvoorbeeld gladheid gevaarlijke situaties kan opleveren.

Herplanten van bomen

Bij het vervangen van zieke of dode bomen gaat het in het huidig beheer niet per se om een gelijkjarige laanbeplanting. Bomen worden doorgaans direct vervangen / aangevuld als er voor de rest van de laan / straat geen reden tot vervanging is (voldoende levensverwachting).

Afbouwstraten zijn straten waar binnen 10 jaar de riolering vervangen wordt. Het vervangen van bomen wordt altijd zoveel mogelijk gecombineerd met het vervangen van wegverhardingen en riolering. Als er in een afbouwstraat bomen dood gaan is het erg kostbaar om voor een relatief korte periode voor de nieuwe bomen 12 m3 grond uit te graven, granulaat aan te brengen en opnieuw bestrating aan te brengen. Te meer omdat bij dergelijke herinrichtingen de plaats van nieuwe bomen vaak een andere is dan die van de bestaande bomen. Maatregelen t.b.v. klimaatadaptatie, het efficiënter inrichten van parkeerplaatsen en de positie van openbare verlichting en wensen van bewoners zijn mede bepalend voor de positie van bomen in een dergelijk integraal herinrichtingsplan.

Ten aanzien van het herplanten van bomen gaat het college het volgende doen.

- Criteria voor het herplanten van bomen worden opgenomen in het Programma Groen

Containertuintjes

Containertuintjes zouden een aanvulling kunnen zijn op de groene bewonersinitiatieven. In overleg met de GAD zal de haalbaarheid worden onderzocht.

Tiny forests

Tiny forests zijn een mooi initiatief. Hilversum is ontworpen en gebouwd als compacte stad. Gezien de vele aanspraken op de openbare ruimte is het moeilijk om geschikte plekken te vinden waar we een tiny forest kunnen maken.

De kosten van aansluiting bij IVN Tiny Forests van € 22.000 euro kan wat het college betreft beter voor andere maatregelen worden ingezet die vergroening met inheemse beplanting stimuleren die past bij de beschikbare openbare ruimte/ontwerp compacte stad.

Het college is geen voorstander van aansluiting bij IVN Tiny Forests.

Financiën en uitvoering

De huidige beheerkosten worden momenteel tegen het licht gehouden. Middels het opstellen van beheerplannen worden de beschikbare en benodigde reguliere onderhouds- en vervangingsbudgetten in beeld gebracht. De financiële en personele consequenties van nieuwe of aangepaste beleidsambities, waaronder de hiervoor genoemde opties voor het vergroten van binnenstedelijke biodiversiteit zijn uiteraard onderdeel van het op te stellen programma Groen. Uitgangspunt is daarbij dat zoveel mogelijk wordt aangesloten bij lopende of geplande projecten en uitvoeringstrajecten.

Samenvatting

De in het initiatiefvoorstel voorgestelde opties zijn of worden voor zo ver mogelijk reeds in enigerlei vorm uitgevoerd, met uitzondering van:

1. inventariseren overbodige verstening en vergroening hiervan
2. opnemen egelsnelwegen in verordening natuur inclusief bouwen
3. zo snel mogelijk vervangen bomen zonder rekening te houden met gelijkjarige laanstructuur
4. containertuintjes
5. aansluiting bij IVN Tiny Forests

Opties 2 en 3 zullen nader worden onderzocht en uitgewerkt in Programma Groen, van opties 1 en 4 zullen in Programma Groen de financiële effecten worden aangegeven en optie 5 wordt afgewezen.

Het college onderschrijft de voorgestelde besluiten 1 t/m 3, met dien verstande dat aansluiting bij IVN Tiny Forests wordt afgewezen.

Ten aanzien van beslispunt 4 stelt het college voor om dit te wijzigen in: inzicht te bieden in de (incidentele en structurele) financiële effecten van de opties *inventariseren overbodige verstening en vergroening hiervan* en *containertuintjes*.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Hilversum,
de gemeentesecretaris,

de burgemeester,

W. Groot, ls.

Ch.B. Aptroot, wnd.